

Ympäristövaliokunta

HE 91/2026 vp

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Finanssiala ry korostaa, ettei finanssialan yritys voi itse suoraan toteuttaa lieventämishierarkiaa, vaan on riippuvainen arvoketjunsä yritysten toiminnasta

- Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnoksesta.
- FA korostaa, että finanssialan toimijoiden on vaikea noudattaa lieventämishierarkiaa biodiversiteettivaikutusten syntyessä pääosin alan yritysten arvoketjussa, minkä myötä ne eivät ole suoraan finanssialan omassa kontrollissa.
- Luontoteon hyväksymisedellytysten sitominen kaksoisolennaisuusanalyysiin voi johtaa epäyhtenäisiin lopputuloksiin ja epäselvään vastuunjakoon, mikä heikentää sääntelyn ennakoitavuutta ja tasapuolisuutta.
- FA painottaakin, että lieventämishierarkian velvoittavuus voi käytännössä rajoittaa finanssialan osallistumista luonnonarvomarkkinoihin, ja siihen liittyä edelleen tiettyjä avoimia tulkinnallisia kysymyksiä.

1 Yleistä

Finanssialan yritys ei voi suoraan itse toteuttaa lieventämishierarkiaa, vaan se on riippuvainen arvoketjunsä yritysten toiminnasta. Koska finanssialan yhtiöiden toiminnassa mahdolliset biodiversiteettihaitat syntyvät niiden arvoketjuissa eivätkä suoraan yhtiöiden omassa toiminnassa, on lieventämishierarkian noudattaminen finanssialan toimijoille haasteellista, jos sen noudattaminen ei ole velvoittavaa myös esimerkiksi niiden asiakasyrityksille.

2 Kestävyyssraportointivelvollisten yhtiöiden luontotekojen hyväksyminen

Tiettyjen kestävyyssraportointivelvollisten yhtiöiden osalta luontoteon hyväksymisen edellytyksenä on lieventämishierarkian noudattaminen. Kyseinen vaatimus koskee kestävyyssraportointiyrityksiä, joilla on merkittäviä biodiversiteettivaikutuksia. FA katsoo, että sanottu luontoteon hyväksymisedellytys vaikuttaa tietyiltä osin ongelmalliselta.

Ensinnäkin merkittävien kestävyysvaikutusten (ml. biodiversiteettivaikutukset) tunnistaminen perustuu kestävyssraportointiyrityksen itse suorittamaan kaksoisolennaisuusanalyysiin. Näin ollen rekisteröintiedellytys olisi käytännössä sidoksissa yhtiön omassa harkintavallassa olevaan olennaisuusarvioon, jonka toteuttamiseen eri yhtiöissä ei ole yhdenmukaisia vaatimuksia ja/tai prosesseja. Tästä seuraa, että kaksi hyvin samankaltaista yritystä voi päätyä vastakkaisiin johtopäätöksiin biodiversiteettivaikutusten olennaisuudesta. FA katsookin, että ehdotuksella voi näin olla myös epätoivottu vaikutus kaksoisolennaisuusanalyysin toteuttaviin yhtiöihin siltä osin, katsovatko nämä luonnon monimuotoisuuden olennaiseksi kestävyysaiheeksi. Mikäli aihe on epäolennainen, ei tiettyjä kestävyssraportointiyrityksiä koskeva hyväksymisedellytys näytä soveltuvan.

25.5.2026

Ruukonen Pirita
Idänpää Aurora

Toiseksi kaksoisolennaisuusanalyysi kattaa yhtiön oman toiminnan ohella sen arvoketjun kestävyysvaikutukset. Näin ollen yhtiö, jonka omaan toimintaan ei liity merkittäviä biodiversiteettivaikutuksia, voi olla velvollinen noudattamaan lieventämishierarkiaa (nähtävästi arvoketjuyhtiöihinsä nähden), jos arvoketjun biodiversiteettivaikutukset katsotaan olennaisiksi. Tämä saattaisi tietyissä tapauksissa siirtää vastuun haittojen lieventämisestä toimintaa harjoittavasta yhtiöstä kestävyysraportointiyritykselle, jonka arvoketjuun toiminnanharjoittaja kuuluu. Edellä selostetusta johtuen FA katsoo, että luontoteon hyväksymisedellytyksiä tulisi harkita uudelleen, jotta varmistetaan viranomaispäätösten asianmukaisuus ja samankaltaisten yhtiöiden tasavertainen kohtelu.

3 Lieventämishierarkian velvoittavuus

Luonnonarvomarkkinoiden kehittämisen tavoitteena on saada yksityistä rahoitusta suunnattua luontokadon pysäyttämiseen. Siksi FA:n näkemyksen mukaan sääntelyssä tulisi painottaa sitä, millaisia luontotekoja voidaan tehdä, eikä niinkään rajoittaa tai nostaa kynnystä osallistua luonnonarvomarkkinoille. On ymmärrettävää, että lieventämishierarkian velvoittavuutta suhteessa suuryrityksiin perustellaan luonnonarvomarkkinoiden luotettavuuden varmistamisella. Tästä huolimatta velvoittavuuden johdosta on ilmeistä, ettei yritysten ole yhtä helppoa osallistua luonnonarvomarkkinoille vapaaehtoisuuden osoittamiseksi.

FA huomauttaa, että lieventämishierarkian noudattaminen voi olla finanssialan toimijoille haasteellista, sillä finanssialan yhtiöiden toiminnassa mahdolliset biodiversiteettihaitat syntyvät arvoketjuissa eivätkä suoraan yhtiöiden omassa toiminnassa. Hankaluus korostuu tilanteissa, joissa velvoitteet eivät koske asiakasyrityksiä. Finanssialan yritys ei näin ollen voi suoraan itse toteuttaa lieventämishierarkiaa, vaan se on riippuvainen arvoketjunsä yritysten toiminnasta.

FA katsookin, että lieventämishierarkian osalta herää useita kysymyksiä – kuten se, miten merkittävät biodiversiteettivaikutukset määritellään, ja onko ”merkittävä” käsitteellisesti yhtä suuri kuin olennaisuusanalyysin ”olennainen”. Lisäksi on epäselvää, arvioiko tätä Lupa- ja valvontavirasto, joka saattaa muutenkin muodostua ehdotuksen puitteissa pullonkaulaksi. FA pitää myös epäselvänä, miten lieventämishierarkian käytännön toteutumista tulisi arvioida. Vaikutukset eivät ole keskenään yhteismitallisia, ja niiden merkittävyys riippuu vahvasti kontekstista. Ei myöskään ole selvää, millä kriteereillä voidaan objektiivisesti määrittää, milloin haittojen välttämiseen ja vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat riittäviä.

4 Tuotettavien luonnonarvojen rekisteröinti

Lopuksi FA toteaa, että lakiehdotuksen 106 §:ssä kuvattu julkinen rekisteri luonnonarvoille on erittäin kannatettava ja hyvä muutos markkinan uskottavuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs